

Het haringbestand in de Waddenzee lijkt met een opmars bezig.

SAMENSTELLING
redactie

FOTOGRAFIE
Brian Casenby, Henk Postma
en Evlaktov Valery

Naar een rijke Waddenzee

In de Waddenzee zwemmen meer dan 150 verschillende vissoorten. Voor veel van deze vissen is deze ondiepe zee een belangrijke kraamkamer. Door verschillende oorzaken, waarvan de meeste nog onduidelijk zijn, gaat het met veel vispopulaties in de Waddenzee bergafwaarts. Reden voor de drie waddenlanden Nederland, Duitsland en Denemarken om de verslechtering van de visstand gezamenlijk aan te pakken. Vorig jaar is het startschot gegeven voor de uitvoering van het trilaterale Swimway programma, dat door het Programma Naar een Rijke Waddenzee (PRW) samen met partners in Denemarken en Duitsland de afgelopen jaren is ontwikkeld. Het uiteindelijke streven van dit programma is dat in de Waddenzee geen sprake meer mag zijn van door mensen veroorzaakte knelpunten voor vispopulaties of de functies van het ecosysteem. Hiertoe zijn er vijf concrete doelstellingen geformuleerd.

- Instandhouding en verbetering van sterke en levensvatbare populaties van

estuariën residentie vissoorten;

- Behoud dan wel verbetering van de kraamkamerfunctie van de Waddenzee en de riviermondingen;
- Herstel van de kwaliteit en de kwantiteit van de voor de Waddenzee kenmerkende habitats;
- Aanleggen dan wel herstellen van passages voor vissen die migreren tussen de Waddenzee en de binnenwateren;
- Bescherming van bedreigde vissoorten.

In het Swimway-programma worden monitoring, beleid, beheer en communicatie gezamenlijk ingezet. Omdat er nog steeds veel onduidelijkheid bestaat over de oorzaken van de achteruitgang van veel vissoorten in de Waddenzee, spelen onderzoek en monitoring een belangrijke rol in dit programma.

Veelbelovend is de vangst van ruim 3.000 jonge haringen die dit voorjaar tijdens een fuikbemonstering in het oostelijke deel van de Waddenzee zijn aangetroffen.

Waarschijnlijk zijn deze haringen geboren in het Lauwersmeer en zijn ze door het visvriendelijk sluisbeheer in de Waddenzee terechtgekomen. Mogelijk is dit het begin van de terugkeer van de ooit zo beroemde Zuiderzeeharing die verdween toen de afsluitdijk werd aangelegd. Met de aanleg van de vismigratierivier zal mogelijk een belangrijke stap worden gezet in de definitieve terugkeer van deze bijzondere haringpopulatie.

Bron: <https://rijkewaddenzee.nl/rapport/>

Rectificatie

In Visionair nummer 51 is het artikel 'Door de dam heen' een in het oog springende foto van een grote dam geplaatst. Per abuis is de fotograaf, Wilco de Bruijne, niet vermeld. Met excuses.

Aalscholver versus Atlantische zalm

In Denemarken beïnvloeden aalscholvers zalm en -forelpopulaties.

Net als in andere Europese landen is de aalscholverpopulatie in Denemarken in een periode van veertig jaar gegroeid van 2.000 naar 30.000 broedparen. Tegelijkertijd wordt er in dit land gewerkt aan behoud en herstel van zalm en zeeforel. Onderzocht

is in hoeverre de gegroeide aalscholverpopulaties van invloed zijn op het gewenste herstel van salmoniden. Deense wetenschappers hebben dit in een twintig jaar durend experiment onderzocht door zowel gekweekte als wilde zalm-smolts en forellen te voorzien van zenders en merkjies (PIT-tags). Vervolgens zijn de ontlasting onderzocht van aalscholvers afkomstig van kolonies in de omgeving waar de gezenderde vissen zijn uitgezet. De ontlasting is onderzocht op otolieten van zalm en zeeforel en PIT-tags. Op deze manier is getracht een beeld te krijgen van de aantallen salmoniden die daadwerkelijk worden opgegeten door de vogels. Uit de eind vorige jaar gepubliceerde resultaten blijkt dat in alle onderzochte rivieren minimaal 20 procent van de forellen wordt opgegeten door de aalscholvers,

gemiddeld bedroeg de predatie zelfs 47 procent. Wat betreft de predatie van deze vogels op smolt lag deze tussen de 23 en 88 procent. Op grond van deze gegevens concluderen de onderzoekers dat aalscholverpredatie een negatief effect heeft op het herstel van zalm- en forelpopulaties in Denemarken. Dit moet wel worden gerelateerd aan omgevingsfactoren als ongunstige omstandigheden op zee en in de rivieren. Denk aan vervuiling, overbevissing, verstuwung en klimaatverandering. Samen-gevat kan worden gesteld dat door externe omstandigheden zalm- en forelpopulaties kwetsbaar(der) worden voor predatie.

Bron: The impact of Cormorant predation on Atlantic salmon and Sea trout smolt predation (2019). Fisheries Management and Ecology, Volume 26, no 2

Vissen voor verbinding

Met de uitzet van 20.000 jonge zeeforellen is het project Vissen voor Verbinding dit voorjaar officieel van start gegaan. Binnen het project wordt het versterken van de trekvispopulaties gecombineerd met de ontwikkeling van het Lauwersmeer als sportvisbestemming. Op het Deense eiland Funen heeft deze ongewone combinatie tot een groot succes geleid.

Het gaat slecht met de visstand in de Waddenzee. Een aantal belangrijke vissoorten in de Waddenzee wordt geboren en groeit op in de beken die via het Lauwersmeer verbonden zijn met de Waddenzee. De Atlantische forel is er daar één van. Deze trekvissoorten hebben nu last van sluisen, stuwen en gemalen. Daarnaast is het leefgebied voor deze soorten niet overal optimaal. Met het project Vissen voor Verbinding worden obstakels weggenomen en het leefgebied verbeterd.

Van alle trekvis is de Atlantische forel het meest veel-eisend. Als de omstandigheden voor de Atlantische forel verbeteren, zullen andere soorten zoals rivierprik, houting en paling, vanzelf volgen. Dat zorgt voor een algehele versterking van de visstand in de Waddenzee. En daar profiteren bijvoorbeeld de lepelaars, zeehonden en otters ook weer van.

Zo helpen we niet één enkele soort, maar een heel ecosysteem. Het bijzondere van de Atlantische forel is dat hij terugkeert naar de beek waarin hij is geboren. In het Grootte Diep bij Lieveren werden daarom de 20.000 2-3 centimeter grote visjes uitgezet. Komend jaar zwemmen deze vissen het watersysteem af en de Waddenzee op om over drie tot vijf jaar terug te keren om zich voort te planten. Bij een succesvol herstel van de populatie kan het uitzetten van jonge zeeforellen na vijf tot tien jaar worden beëindigd.

Een unieke coalitie van natuurorganisaties, overheden, kennisinstituten en sportvisserij werkt binnen het project Vissen voor Verbinding samen met als doel: het verbeteren van de visstand. Partners in het project zijn: Waddenvereniging, Sportvisserij Nederland, Staatsbosbeheer, Sportvisserij Groningen Drenthe, Sportvisserij Fryslân, Hogeschool Van Hall-Larenstein, Waterschap Noorderzijlvest en Provincie Groningen.

Bron: <https://www.waddenvereniging.nl/nieuws/10855-uitzet-jonge-zeeforellen-drentse-beken-voor-herstel-visstand-waddenzee.html>

Een unieke coalitie van natuurorganisaties, overheden, kennisinstituten en sportvisserij werkt samen aan de terugkeer van de Atlantische forel.

Love Flows is een unieke film over het belang van vrije vismigratie.

Liefde stroomt

Op 16 mei dit jaar is de film Love Flows in première gegaan. Centraal in deze film staan diverse evenementen die in 2018 onder de paraplu van de World Fish Migration Day zijn georganiseerd. Love Flows toont het desastreuze effect van dammen en andere migratiebelemmeringen op de visstand. Maar ook hoe dit effect gemeenschappen beïnvloedt.

Tegelijkertijd laat de film zien hoe een evenement als de World Fish Migration Day niet alleen bijdraagt aan bewustwording, maar ook daadwerkelijk mensen in beweging zet met als voorbeeld de concrete en wereldwijde verwijdering van dammen.

Love Flows is inmiddels vertoond op het prestigieuze Washington DC Environmental Film Festival. Verder is de film te zien via YouTube, <https://youtu.be/7tBtz2uv8fI> en via Facebook, <https://www.facebook.com/WorldFishMigrationDay/>

Red onze paling

Goed nieuws voor de paling. Dankzij de deelnemers van de Postcode Loterij kunnen RAVON en Good Fish Foundation aan de slag met het plan 'Red Onze Paling'.

Paling of aal: een oer-Hollandse vissoort. Aal vangen, roken en eten zijn onderdeel van ons cultuurgood. Nederlanders zijn gek op paling. Nog maar vijftig jaar geleden zaten alle wateren in Europa, en dus ook in Nederland, er vol mee. Sindsdien is de palingstand desastreuus gedaald. Een aantal oorzaken daarvan zijn barrières als dammen en gemalen, vervuiling, overbevissing en stroperij.

Paling is één van onze nationale symbolen, maar bescherming en herstel van deze prachtige soort gaan alleen lukken als we dat in een brede samenwerking aanpakken. En dat niet alleen op nationaal, maar ook op internationaal niveau. RAVON en Good Fish Foundation zien de donatie van € 2.000.000 van de Postcode Loterij dan ook als een belangrijk keerpunt om samen met beleidsmakers, beheerders, de visserijsector, natuurorganisaties en andere belanghebbenden tot gerichte acties te komen. Op de agenda staan het opheffen van migratiebarrières, het verbeteren van leefgebieden, het verduurzamen van consumptie, visserij en handel en het tegengaan van illegale handel in aal.

Bron: Good Fish Foundation